

модулів для 5-6 класів оснований на роботі з текстильними матеріалами, і п'ять з двадцяти варіативних модулів для 7-9 класів також пов'язані з текстильними матеріалами. Це показує важливість питань з текстильного матеріалознавства у змістовному наповненні нової редакції програми з трудового навчання і відображає роль текстильного матеріалознавства при підготовці майбутнього учителя технологій (обслуговуючі види праці).

Використана література:

1. Навчальна програма "Трудове навчання. 5-9 класи". Нова редакція рекомендована Міністерством освіти і науки України (лист від 27.08.10 № 1/11-8205). За загальною редакцією В. М. Мадзігона // <http://www.mon.gov.ua/education/average/new_pr>

Николайчук С. П. Роль текстильного матеріалознавства в содєржательном наполненнн новон редакцнн программы "Трудовое обучение" в условиях проектно-технологической системы.

В статье отражены основные изменения новой редакции учебной программы "Трудовое обучение", проведен анализ роли текстильного материаловедения в содєржательном наполненнн обновленной программы.

Ключевые слова: текстильное материаловедение, программа "Трудовое обучение", проектно-технологическая система.

Nikolaychuk S. P. The role of textile materials science in the substantial filling of the program "Labor training" new edition in terms of design and technological system.

The article discloses the main changes of the educational program "Labour training" new edition and conducts the analysis of textile materials science role in the substantial filling of the updated program.

Keywords: textile materials science, educational program "Labour training", design and technological system.

**Олексюк-Казо Л. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглянуті питання національно-патріотичного виховання і сформульовані умови формування національно-патріотичних переконань майбутніх учителів технологій.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, національно-патріотичні переконання, вчитель технології, декоративно-прикладне мистецтво.

Всі компоненти духовності українського народу, як і його матеріальної культури, становлять національні цінності, які є серцевиною освіти і виховання. Матеріальні та духовні надбання пізнаються, шануються, примножуються працею рук, зусиллям мозку та енергією серця, теплотою душі кожного студента – майбутнього вчителя технологій. Система національно-патріотичного виховання використовує практично невичерпні можливості народного мистецтва у формуванні особистості. Історична енергія народу, стійкість, багатство і краса його національного духу трансформувались і акумулювались в різноманітних видах і жанрах декоративно-прикладного мистецтва: художнє плетіння, в'язання, художнє ткацтво, килимарство, вишивка, розпис, батік, писанкарство, мереживо, виготовлення виробів з бісеру, паперова пластика тощо.

Сучасний стан педагогічної науки та освітньої практики характеризується загальними глобалізаційними процесами, що актуалізують розробку питань формування в молоді життєвих цінностей, орієнтування національної системи освіти на ствердження гуманістичної парадигми, модернізацію виховних впливів, створення умов для саморозвитку кожної особистості.

Зусилля сучасної педагогічної науки спрямовані на розробку теоретичних і практичних засад національно-патріотичного виховання молоді, удосконалення форм і методів виховання, що базуються на українських національних традиціях, українській декоративно-прикладній творчості.

Згідно Концепції національно-патріотичного виховання молоді, що була розроблена на виконання Указу Президента України з врахуванням норм Постанови Кабінету Міністрів “Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства”, Постанови ВРУ “Про заходи Кабінету Міністрів України щодо захисту національних інтересів держави у сферах національно свідомого і патріотичного виховання молодого покоління та забезпечення умов його розвитку” виникає необхідність розробки виховних завдань, створення цілісної системи національно-патріотичного виховання, сприяння духовному розвитку молоді.

Теоретико-методологічні засади патріотичного виховання молоді через призму народності розглядали вітчизняні теоретики і педагоги-практики Г. Сковорода, К. Ушинський, І. Франко, А. Макаренко, В. Сухомлинський, визначали принцип громадянськості як один з провідних у педагогічній етиці Г. Вашенко, М. Пирогов, С. Русова, проблеми демократичного та національно-патріотичного виховання з філософсько-антропологічними акцентами – В. Андрущенко, І. Бех, С. Клепко, М. Конох, В. Кремінь, М. Култаєва, В. Луговий, В. Лутай, І. Надольний, І. Радіонова та інші.

В дисертаційних роботах О. Абрамчук, М. Бабкіної, Ю. Жданович, О. Кириченко, О. Олійник, А. Сігової, О. Стьопіної, А. Фрідріх та інших науковців розкрито окремі питання національно-патріотичного виховання засобами українського народознавства, на козацьких традиціях, в процесі виховної роботи.

Проте дослідженню проблеми національно-патріотичного виховання студентської молоді засобами декоративно-прикладного мистецтва у вітчизняній педагогіці приділяється мало уваги.

Мета статті полягає в розкритті потенціалу декоративно-прикладного мистецтва як складової національно-патріотичного виховання майбутніх вчителів технології.

Народна декоративно-прикладна творчість широко використовується для виховання в студентів почуття гордості за свій народ, поваги до національної культури, національних звичаїв, завдяки чому прищеплюється любов до рідного краю, до землі своїх предків, до рідної оселі, до батьківщини. Можемо впевнено сказати, що народне декоративно-прикладне мистецтво є засобом формування в студентів патріотизму. Глибокі почуття любові до батьківського дому, до рідного краю споконвіку виховували в молоді символи етнічної пам'яті, які нерозривно переплітаються з народною декоративно-прикладною творчістю та ремеслами.

Українська система символічного відображення світу належить до найдавніших і найбагатших систем традиційної культури на планеті. Найархаїчнішими символами української етнічної культури є солярні і люнарні символи, рослинні (в тому числі Вічнозелене Дерево Життя), тваринні символи та символи світобудови. Символ чи оберіг вийшов з міфологічних образів, але він більше сконцентрований, глибокий, це своєрідний код, в якому узагальнена робота думки, уяви, почуттів, що накопичувались протягом століть. Символ є національно специфічним, етногенетичним поняттям. Тому знайомство студентів на заняттях декоративно-прикладного мистецтва з символами і знаковими

системами українців дає можливість виховувати національну гордість. Згадки про трипільську археологічну культуру, що розвивала символіку, успадковану від племен ранньопалеолітичного періоду, викликають захоплення, гордість і любов до землі, що народжує таку красу.

В процесі виготовлення творів українського народного декоративно-прикладного мистецтва та вивчення основ декоративно-прикладної творчості в майбутніх вчителів технологій формуються уміння і практичні навички, які в подальшому будуть потрібні для навчання дітей, для виконання самостійно різноманітних виробів.

Під час навчання студенти виготовляють панно і серветки, рушники, хустини, сюжетні вишивки, доріжки, килимки, українські чоловічі та жіночі сорочки тощо. При цьому вони вчать вишивати простими декоративними швами (“вперед голкою”, “назад голка”, стебловим, козликом, петельним, тамбурним, кривулькою, “мотузком”, верхоплутом, петельками в прикріп, вузликами, протягуванням кольорової нитки), гладцевими швами (художньою, двобічною, полтавською, білою, володимирівською та прорізною гладдю), лічильними швами (занизуванням, низзю, ретязем, зерновим виводом, курячим бродом, напівхрестиком, косим хрестиком, прямим хрестиком, подвійним хрестиком, рушниковими швами, набируванням, кафасором, обводками), мережки (одинарний, подвійний, схрещений, роздвоєний прутик, снопик, жучок, шабак, змережування з'єднувальними швами), знайомляться з аплікацією, клаптиковою технікою (печворк), виготовленням виробів клеєвою технікою та технікою наплавлення, виготовленням м'якої іграшки, бісероплетінням, паперовою пластикою (витинанки і орігамі) та флористикою, засвоюють навички в'язання гачком (фонове і філейне) і в'язання спицями.

Для вдосконалення національно-патріотичного виховання студентів необхідно відкорегувати зміст фахової освіти – співвідношення загальноосвітньої теоретичної і практичної підготовки в навчальних планах, програмах, підручниках і посібниках та здійснити пошук найбільш ефективних варіантів розв'язання навчально-виховних завдань, що стоять перед вищою освітою країни. Згідно цього потрібно забезпечити відповідність рівня підготовки майбутніх вчителів технологій вимогам сучасності. В педагогічному університеті читаються курси “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва” та “Практикум з декоративно-прикладної творчості”. Для забезпечення національно-патріотичного виховання в процесі навчання доцільно було б виділити “Історію декоративно-прикладного мистецтва” та “Симеотику” в окремі дисципліни, натомість останню рекомендувати для освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.

Тільки науково обгрунтоване національно-патріотичне виховання студентів здатне виховати любов до свого народу, його історії, культурно-духовних надбань, відповідальності за свої вчинки та здобутки на благо своєї Вітчизни.

Для вдосконалення національно-патріотичного виховання в процесі навчання декоративно-прикладному мистецтву потрібно створити певну систему наукової та художньої інформації, що за умови ефективного управління розвитком спеціальних здібностей студентів виявить, підтримає і розвиватиме в особистості вже сформовані риси, естетичні потреби і на основі них сформує глибокі патріотичні якості. Система національно-патріотичного виховання повинна складатись з певних блоків наукової та художньої інформації.

1. Сутнісно-змістова, образно-символічна інформація, яка розкриває істотні ознаки, змістові характеристики, образну і символічну насаженість декоративно-прикладного мистецтва, різних його видів, складових. Цей блок інформації допомагає студентам розуміти орнаментику, символіку, колористику декоративно-прикладного мистецтва.

Для більшої ефективності образно-символічної інформації необхідний окремий курс “Симеотика”, що познайомить майбутніх вчителів із знаковими системами більш повно і глибоко, ніж це можливо зробити в рамках розділу “Символи і знакові системи”, що

читається в курсі “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва”.

2. Історично-мистецька інформація, завдяки якій студенти пізнають історичні витoki, джерела виникнення декоративно-прикладного мистецтва, етапи еволюції і вдосконалення мистецьких творів, нарощення їх емоційно-естетичного, морально-духовного потенціалу.

Без історичної складової національно-патріотичне виховання важко уявити. В курсі “Теоретичні основи декоративно-прикладного мистецтва” студенти вивчають розвиток декоративно-прикладного мистецтва, починаючи з моменту його виникнення в первісному суспільстві і закінчуючи сьогоденням, а також історію розвитку композиції. В курсі “Практикум з декоративно-прикладної творчості” студенти знайомляться з етногенезисом видів народної творчості.

3. Навчально-пізнавальна інформація, спрямована на пробудження і формування в студентів умінь правильно усвідомлювати особливості декоративно-прикладних виробів, сприймати і розуміти мистецтво.

Ознайомлення з композицією декоративно-прикладних творів, що покликана створювати органічну єдність міри, доцільності і гармонії, прекрасного і утилітарного дає можливість зрозуміти, якими власними принципами вона (композиція) послуговується для виділення і обґрунтування основних і локальних законів, прийомів, засобів. Такі поняття, як мімесіс, символізм, стилізація, структуралізм, функціоналізм, а також низка наукових принципів, що відіграють важливу роль у формуванні теорії композиції і регламентують в певній мірі творчість в царині декоративно-прикладного мистецтва: концепція побутування народного мистецтва, технічна естетика, симетрія в природі і мистецтві, художнє конструювання побутових форм, основи тональності і кольорознавства, візуальне сприйняття декоративно-прикладних творів – допомагають свідомо сприймати особливості декоративно-прикладного мистецтва, обґрунтовують закони, прийоми і засоби композиції.

4. Розвивально-виховуюча інформація, завдяки якій в студентів цілеспрямовано розвивається емоційна, інтелектуальна і воляова сфери, виховуються естетичні, моральні, ідейні, духовні цінності, якості особистості засобами декоративно-прикладного мистецтва. Це знайомство із звичаями, обрядами українського народу, його одягом, оберегами і прикрасами, інтер'єром української хати, вишуканими українськими орнаментами та мотивами: “круги”, “хвойки”, “дубове листя”, “хмелик”, “кучері”, “бігунці”, “волові очка”, “шеляжок”, “барвінки”, “соколики”, “гребінці”, “фасульки” і інші креативні українські назви, що сприяє вихованню любові до рідної землі, української співучої мелодійної мови, української творчості..

5. Практично-творча інформація, спрямована на пробудження інтересу в студентів до декоративно-прикладної творчості, формування потреби займатись практичною діяльністю з метою збереження, розвитку культури, мистецтва, оволодіння різними видами декоративно-прикладного мистецтва.

Організація декоративно-прикладної творчості з дітьми розглядається як окрема тема, в якій розкриваються можливості декоративно-прикладного мистецтва у вихованні моралі, патріотичних почуттів, естетично-художніх смаків, інтересу до творчості тощо. Майбутні вчителі знайомляться з різноманітними формами організації декоративно-прикладної творчості.

Під час навчання студенти приймають активну участь у виставках творчих робіт, відвідують музеї, зустрічаються з майстрами декоративно-прикладного мистецтва, проводять тематичні вечори, вечорниці, свята народної творчості, виступають з доповідями на студентських наукових конференціях, готують курсові, дипломні та магістерські роботи.

Висновок. Декоративно-прикладне мистецтво має могутній потенціал духовності, добре впливає на формування світогляду та емоцій молоді, їх патріотичних поглядів та

переконань, почуттів належності до свого народу й держави. Ефективність національно-патріотичного виховання покращується за умови використання певної системи наукової і художньої інформації: образно-символічної, історично-мистецької, навчально-пізнавальної, розвивально-виховуючої, практично-творчої.

Використана література:

1. Концепція національно-патріотичного виховання молоді. Міністерство України у справах сім'ї, молоді і спорту. Міністерство освіти і науки України. Міністерство оборони України. Міністерство культури і туризму України. №3754/981/538/49 від 27.10.2009.
2. *Ващенко Г.* Виховний ідеал / Г. Ващенко. – Полтава : Полтавський вісник, 1994.
3. *Олексюк-Казо Л. М.* Основи прикладної творчості. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006.
4. *Олексюк-Казо Л. М.* Практикум з декоративно-прикладної творчості. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2004.

Олексюк-Казо Л. М. Национально-патриотический потенциал декоративно-прикладного искусства.

В статье рассмотрены вопросы патриотического воспитания и сформулированы условия формирования национально-патриотических убеждений будущих учителей технологий.

Ключевые слова: национально-патриотическое воспитание, национально-патриотические убеждения, учитель технологии, декоративно-прикладное искусство.

Oleksyuk-Kazo L. M. National-patriotic potential of fine and applied arts.

The questions of national-patriotic education and the conditions for the formation of national-patriotic beliefs of future teachers of technology were formulated in the article.

Keywords: national-patriotic education, national-patriotic beliefs, a teacher of technology, decorative applied art.

Павлова Н. Ю., Бойко Г. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Шевченко В. І.,
Інститут проблем матеріалознавства
імені І. М. Францевича
НАН України

ВИКОРИСТАННЯ ЧИСЛОВИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ КВАНТОВОЇ МЕХАНІКИ СТУДЕНТАМ ФІЗИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У статті представлено можливі напрями впровадження числових методів комп'ютерного моделювання в підготовку майбутніх фахівців-фізиків та теоретично обґрунтовано доцільність використання їх при викладанні квантової механіки в університеті

Ключові слова: квантова механіка, числові методи, комп'ютерне моделювання, мова програмування Python.

Сучасність характеризується стрімким зростанням обсягу знань про мікросвіт і квантова механіка відіграє в цьому визначальну роль. Завдячуючи квантовій механіці ми розуміємо сутність явищ молекулярної, атомної, ядерної та суб'ядерної фізики.

За дев'яносто років свого розвитку квантова механіка перетворилась в фундаментальну фізичну теорію з глибоко розробленим математичним апаратом. Вона встановлює спосіб опису і закони руху мікрочастинок та їх систем, а також зв'язки між